

ESEMÉNYNAPTÁR

1850. július 9-én, ezelőtt százöt évvel született **Ivan Vazov**, a bolgár irodalom klasszikusa. Eleinte tanító volt, de leváltották, mert az ifjúságot a függetlenségi harcra készítette elő. Részt vett a török elnyomás elleni 1876-os dicsőséges forradalomban, tagja volt a titkos felkelő-bizottságnak és költeményeivel lelkesítette a küzdőket. A felkelés leverése után Romániába menekült és csak az 1878-as orosz-török háború után tért vissza felszabadított hazájába. Itt egyre inkább úgy látta, hogy a felszabadult nép nyakára ült új kizsákmányolók, földesurak és gazdag polgárok elárulták a nemzet ügyét. Tollával harcolt a rendőriralom ellen. Ebben az időben készült el főműve, az »Iga alatt« c. regénye. Hazájában az irodalmi élet vezetője lett, a realista irányzat harcosa.

Vázov, Iván: Iga alatt, Bp. 1950. Szikra, 444. oldal.

Mit olvassunk a világirodalom klasszikusaitól. Ajánló bibliográfia. Bp. 1955. 201—202. oldal.

1755. július 20-án, kétszáz évvel ezelőtt született **Martinovics Ignác**, az első magyar köztársasági mozgalom vezetője. Martinovics, a kor viszonyaihoz képest igen nagy természettudományos műveltséggel rendelkezett, eljutott az ateizmusig is. Filozófiai nézeteit legbővebben *Mémoires philosophiques ou la nature dévoilée* (Filozófiai emlékiratok, vagy a leleplezett természet) című munkájában fejtette ki. Ebben a művében rendre megcáfolta a korabeli idealista filozófusok ferdítéseit. Kimutatta, hogy nincs isten, hogy nincs az anyagtól független, halhatatlan lélek, hogy a világot nem teremthette isten a semmiből. Bár materializmusa nem ment túl korának mechanikus materialista nézetein, mindazonáltal meg kell állapítanunk, hogy a marxizmus Magyarországon való megjelenése előtt senkinél sem találkoznunk a materialista filozófiának olyan szélesen kidolgozott rendszerével, mint Martinovicsnál.

Barabás Tibor: Martinovics élete, Bp. 1945. Cserépfalvi, 187. oldal.

Karinthy Frigyes: Martinovics, Bp. 1947. Új Idők, 30. oldal.

A magyar nép története, Bp. 1954. 214—220. oldal.

1955. július 31-én nyílik meg Varsóban az 5. **VIT**, a világ ifjúságának nagy seregszemléje, demonstrációja a békéért. (Az 1. Prágában volt 1947-ben, a 2. Budapesten 1949-ben, a 3. Berlinben 1951-ben, a 4. Bukarestben 1953-ban.) A Demokratikus Ifjúság Világ Szövetsége (DIVSZ) már jóval a találkozó előtt és annak egész tartama alatt Feszítvél Újság-ot ad ki angol, francia, orosz, spanyol és német nyelven.

A SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI KÖNYVTÁR KÉZIRATOS ARCHIVUMA

Több száz helytörténeli pályamunka született az elmúlt időben a megyei és járási oktatási, valamint népművelési osztályok pályázatain során. Számoszsg községhben például előkerült a falu évtizedekkel ezelőtti írt, de nyomtatásban soha meg nem jelent történeli és néprajzi leírása, Szabolcs községhben pedig egy 150 éves verses eseménynaplart mentettek meg a pusztulástól. Ezeket és más forrásanyagokat a megyei könyvtár megőrzi, feldolgozza és olvasótermében az érdeklődők rendelkezésére bocsátja. A megyei könyvtár arra is számít, hogy gyűjteményét ajándékozás útján is gyarapíthatja majd, mert a magánosok a kezükben levő kéziratokat, emlékeket szívesebben adják oda, ha az anyag a megye területén marad. Így még Móricz-levelek előkerülésére is számítanak. (Farkas József.)

A **helikopter történetéről** szóló szakanyagot helyezt el tárlóban az Országos Műszaki Könyvtár. Az utcai tárlóban a helikopter »családját« mutatják be Leonardo da Vinci tervezéseitől napjainkig. Két tárlóban Asboth Oszkár magyar mérnök világhírű kutatásaival ismerkednek meg az érdeklődők. Az emeleti tárlóban pedig a könyvtár eredeti dokumentumokat és modelleket mutat be Asbothnak, a Műszaki Könyvtár régi olvasójának a munkásságából. (OMK.)

KÖNYVTÁRI NÉVADÓ-ÜNNEPSÉGEK SOMOGY MEGYÉBEN

A felszabadulás verseny során több tanács vállalta, hogy könyvtárának díszes kivitelű címtáblát készíttet. Ezek a tanácsok a községh könyvtárát valamelyik nagy írónkról vagy történelmi nagyságunkról nevezték el. A névadó-ünnepeket mindenütt irodalmi vagy történelmi előadás keretében rendezték, igen nagy sikerrel. November 7-én avatják például a somogyiszi Petőfi Könyvtárat, március 15-én Büssüiben Dózsa György alvezéréről, Sós Demeterről — aki utolsó csatáját a községh határában vívta — nevezték el a könyvtárat.

Április 17-én Szabó Pál Kossuth-díjas írónk látogatott el a kazsoki népkönyvtárba, amely Arany János nevét kapta. A göllei Móricz Zsigmond Népkönyvtári névadó-ünnepe április 4-én volt, irodalmi előadás keretében. Az előadáson négyszáz dolgozó paraszt vett részt. Legújabban pedig József Attiláról nevezték el a kaposkerezsuti könyvtárat. (Bánki Gyula.)

Helyrelgazítás. Lapunk áprilisi számában olyan formában közöltük a pestújhelyi Szabó Ervin Kerületi Könyvtár vezetőjének levelét a Ludas Matyi bírálatával kapcsolatban, mintha az ő könyvtára lenne az előadás rendezésében érdekelt, holott a közvetlenül érdekelt könyvtár a rákospalotai 29. számú ker. könyvtár.